

Lessen van de studiedag “Bus en rail als één geheel”

Regelmatige bussen, treinen en metro’s die naadloos op elkaar afgestemd zijn en waarvoor je slechts één ticket nodig hebt: is ons land er klaar voor? Op 17 mei lieten we beleidsmakers, experts en de vervoersmaatschappijen aan het woord over de noden en mogelijkheden van een geïntegreerd openbaar vervoerssysteem in België. Inspiratie haalden we uit Zwitserland, waar 130 aanbieders tot één performante dienstregeling weten te komen.

Geen uitvluchten in Zwitserland

Nergens in Europa reizen de inwoners zoveel met de trein als in Zwitserland. Het recept? Een geïntegreerd netwerk, met geïntegreerde dienstregeling en één tarief - waaraan je niet enkel trein, tram en bus maar ook boot en de kabelbaan kan nemen. Het systeem is gecadanceerd en symmetrisch, met treinen en bussen die samenkomen op de knooppunten. Resultaat: overstappen kan met twee vingers in de neus en je reistijd wordt tot het minimum beperkt. En dat aan een relatief goedkoop tarief.

“Maar Zwitserland is België toch niet.” Klopt, maar Zwitserland toont dat complexiteit geen excuus mag zijn. In de federale staat, met 26 kantons en vier officiële talen, is verregaande afstemming nodig tussen 130 in plaats van vier vervoersmaatschappijen. Bovendien het grillige gebergte de organisatie van het openbaar vervoer een stuk uitdagender dan in ons platte Belgenland. Het succes is volgens Luigi Stähli van studie bureau SMA te wijten aan de krachtige samenwerkingsstructuur, de langetermijnplanning en de duurzame financiering.

Huzarenhuiswerk

Guy Hendrix van [Integrato](#) benadrukte dat we ook in België al voor twee van de drie voorwaarden voor het Zwitserse model goed zitten, met onze gecadanceerde en symmetrische dienstregeling. Rest er nog: de selectie van de knooppunten waar treinen elkaar kruisen, er een multimodaal aanbod is en overstappen naadloos kan. Zwitserland, Oostenrijk en Duitsland maakten zo’n selectie al. Als opstap stelt Integrato alvast haar huzarenhuiswerk ter beschikking. De burger-experts selecteerden 15 essentiële knooppunten, werkten een volledige dienstregeling uit en definieerden [10 prioritaire werven](#). Zo tonen ze hoe ook in ons land het openbaar vervoer een stevig niveau hoger kan.^{fc}

Positieve signalen

Vanuit federale hoek komt alvast een goed signaal, met een “integratiescenario” als één van de drie onderzochte pistes in de haalbaarheidsstudie over het toekomstige aanbod. Bernard Swartenbroekx van het kabinet van minister Gilkinet beschreef ook hoe de knooppunten uitgebouwd moeten worden tot levendige ontmoetingsplekken met een breed aanbod aan diensten.

Met name in Brussel zijn er bovendien al belangrijke stappen gezet richting tariefintegratie, zoals toegelicht door Stefan Vandenhende van het kabinet van minister Van den Brandt. De BruPass en BruPass XL besparen de reizigers heel wat ticketzorgen binnen een straal van 11,5 km rond het stadscentrum. Die koers blijven ze verder uitzetten, want ook de BruPass XXL hangt al in de lucht. En het signaal uit Vlaamse en Waalse hoek? Zij gingen helaas niet in op de uitnodiging om te spreken op onze studiedag.

Vanuit de vervoersmaatschappijen klonk er tenslotte ook veel bereidheid tot samenwerking. Cécilia Maes van

Infrabel beaamde dat het Zwitserse model haalbaar is voor België en riep op om snel te komen tot een selectie van de knooppunten, als gekozen wordt voor het geïntegreerde model.

Gedaan met silodenken

Hopelijk is het signaal van de talrijke opkomst op onze studiedag duidelijk: er is een grote vraag naar een integratie van ons openbaar vervoer. Dit vereist in de eerste plaats een sterke politieke wil, graag verankerd in een interfederale visie. Bijzondere aandacht moet hierbij gaan naar de impact op kwetsbare groepen, het gebruikersprofiel van de [bus](#) verschilt namelijk sterk van die van de trein. Daarnaast moet een sterke samenwerkingsstructuur worden uitgebouwd, met een competente vervoersautoriteit aan het roer. En de vervoersmaatschappijen zullen moeten leren om niet langer in silo's te denken, maar intensief samen te werken met de andere operatoren bij het uittekenen van hun vervoersplannen.

Herbekijk [hier](#) de presentaties en hier uitgebreider verslag van de studiedag.